

PERSONALIAS

Пам'яті Г.П. Ковтуна

02.08.1936 – 12.05.2022

Геннадій Прокопович Ковтун – відомий вчений в галузі фізико-хімії надчистих металів, напівпровідникових матеріалів, ізотопнозбагачених речовин. Доктор фізико-математичних наук, професор, академік Академії наук прикладної радіоелектроніки.

Народився 2 серпня 1936 р. у Душанбе, Таджикистан. У 1944 р. після загибелі батька на фронті разом з матір'ю переїхав в Україну в м. Ромни Сумської обл., де в 1954 р. закінчив середню школу.

У цьому ж році вступив на ядерне відділення фізико-математичного факультету Харківського державного університету. Після закінчення університету отримав призначення на роботу в Харківський фізико-технічний інститут (нині – Національний науковий центр ХФТІ) до відділу вакуумної металургії на посаду молодшого наукового співробітника. У 1971 р. захистив кандидатську дисертацію, в 1994 р – докторську. З 1988 р. обіймав посаду начальника лабораторії чистих металів і напівпровідникових матеріалів Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства і технологій ННЦ ХФТІ. Основними напрямками його наукової діяльності були:

- розробка процесів одержання чистих і надчистих металів із застосуванням вакуумної та надвисоковакуумної техніки, створення на їх основі нових конструкційних і функціональних матеріалів з особливими фізико-механічними і ядерними властивостями;
- розробка технологічних процесів одержання високочистих напівпровідникових матеріалів для мікро- і наноелектроніки, НВЧ-техніки, високочутливих детектуючих пристроїв;
- дослідження особливостей властивостей високочистих речовин.

На основі його розробок було отримано ряд високочистих металів, серед яких реній, рутеній і осмій, які за рівнем чистоти і сьогодні не мають аналогів. Разом з Г.Ф. Тихинським і В.М. Ажажою Ковтуном Г.П. була видана монографія «Одержання надчистих рідкісних металів». Він є автором і співавтором понад 250 наукових робіт і 25 авторських свідоцтв та патентів України. Керував низкою міжнародних наукових грантів. Зі своїми роботами він неодноразово виступав на міжнародних конференціях у Німеччині, Угорщині, Англії, США, Індії, Болгарії. З 1997 р. він професор кафедри матеріалів реакторобудування фізико-технічного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Під його керівництвом було підготовлено п'ять кандидатських дисертацій. Геннадій Прокопович був членом трьох спеціалізованих рад із

захисту докторських дисертацій, членом редакційної колегії журналу «Питання атомної науки і техніки». За роботи в галузі одержання чистих і надчистих металів із застосуванням вакуумної та надвисоковакуумної техніки, створення на їх основі нових конструкційних і функціональних матеріалів він неодноразово нагороджувався медалями та дипломами ВДНГ колишнього СРСР та УРСР. Також Г.П. Ковтун нагороджений медалями «За доблесну працю», «Ветеран праці», «Ветеран атомної енергетики і промисловості СРСР». Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки 2016 р.

Геннадій Прокопович був дуже скромною і інтелігентною людиною. Пам'ять про Г.П. Ковтуна назавжди збережеться в наших серцях.